

Méhészeti Közlöny

Az Erdélyrészi Méhész-
Egyesület szaklapja.

Megjelenik rendes viszonyok között havonta.

Felelős szerkesztő:

Győrfi István.

XXXI. évfolyam.

Kolozsvár,
Szent Bonaventura Könyvnyomda 1916.

108067

Tartalomjegyzék.

1916.

Alapszabály módosítás. Egyesületi élet	7
A magyar méh télen. <i>Kakuk Mátyás</i>	8
A méhesben. <i>Jancsovics Endre.</i>	63
A méhesben. — <i>Őr</i> —	16, 46
A „Méhészeti Közlöny“ olvasóihoz. <i>Szerkesztő</i>	1
A mesterséges, vagy múraj készítésről. <i>Jancsovics Endre</i>	56
A mézszüretelés. <i>Jancsovics Endre</i>	78
A pályázatok eredménye. <i>Szerkesztő</i>	66
A rokkant katonák méhészeti tanfolyamai. Egyesületi élet	6
A székely méhészekért. <i>Szerkesztő</i>	—
Az anyaméh megújításának új módja. <i>Kemenes Antalné</i>	75, 98
Az anyanevelésnél előforduló kedvezőtlen esetekről s azok orvoslásáról. <i>Jancsovics Endre</i>	126 87
Az Erdélyrészi Méhész Egyesületnek. (Miniszteri leirat.) Egyesületi élet	27
<i>Balázs Ferenc</i> dr. és <i>Jósika Gábor</i> báró. Felhívás Magyar- ország gazdaközönségéhez	25
Belépések az egyesületbe, tagsági díjak fizetése. Egyesü- leti élet	6
<i>Berde Ferenc.</i> Kiszgazda és a méhészet	127
<i>Böloni István.</i> Érdekes eset	103
<i>Donáth Aladár.</i> Méhállományunk nemesítése	11, 31
„ „ Visszaemlékezés <i>Sötér Kálmánra</i>	41
„ „ Gyakorlati méhészet	83, 105
Egyesületi élet. Alapszabály módosítás	7
„ „ A rokkant katonák méhészeti tanfolyamai	6
„ „ Az Erdélyrészi Méhész Egyesületnek (Mi- niszteri leirat)	27
„ „ Egyesületünk tagjaihoz	5
„ „ Értesítés. (Rokkantakhoz)	28
„ „ Jegyzőkönyv	116

Egyesületi élet. Költségvetés az 1916—17. évre	96
„ „ Közgyűlési meghívó	94
„ „ Zárószámadás az 1915—16. évről	97
Egyesületünk tagjaihoz. Egyesületi élet	5
Első boxeseim. <i>Ilona</i>	54
Érdekes eset. <i>Bölöni István</i>	103
Értesítés (Rokkantakhoz.) Egyesületi élet	28
Etessünk-e denaturált cukorral? <i>Kozma Miklós</i>	29
Felhívás Magyarország gazdaközönségéhez. <i>Jósika Gábor</i> és <i>Balázs Ferenc dr.</i>	25
Feltámadunk. <i>Szerkesztő</i>	53
<i>Fényes Kálmán dr.</i> Hamisított méz	61
<i>Gál Imre.</i> Kérelem Magyarország méhészkedő közönségéhez	115
Gyakorlati méhészet. <i>Donáth Aladár</i>	83, 105
Hamisított méz. <i>Fényes Kálmán dr.</i>	61
<i>Ilona.</i> Első boxeseim.	54
Iskolaméhes. <i>Szerkesztő</i>	45
Iskolaméhes (2 kép.)	48—49
<i>Jancsovics Endre.</i> A méhesben	63
„ „ A mesterséges vagy műraj készítésről	56
„ „ A mézszüretelés	78
„ „ Az anyanevelésnél előforduló kedvezőt- len esetekről s azok orvoslásáról	87
Jegyzőkönyv. Egyesületi élet	116
<i>Jósika Gábor báró</i> és <i>Balázs Ferenc dr.</i> Felhívás Magyar- ország gazdaközönségéhez	25
<i>Kakuk Mátyás.</i> A magyar méh télen	8
<i>Kemenes Antalné.</i> Az anyaméh megújításának új módja	75, 98
Kérelem Magyarország méhészkedő közönségéhez. <i>Gál Imre</i>	115
Kisgazda és a méhészet. <i>Berde Ferenc</i>	127
Költségvetés az 1916—17. évre. Egyesületi élet	96
Közgyűlési meghívó. Egyesületi élet	90
Lapszemle. <i>Szerkesztő</i>	18, 40, 67, 89, 136, 110
Levél. <i>Szilágyi Károly</i>	133
Méhállományunk nemesítése. <i>Donáth Aladár</i>	11, 31
— <i>Ör</i> — A méhesben	16, 46
„ Téli méhes	130
Ötszáz család. <i>Fényes Kálmán dr.</i>	101
Segítő szeretet. <i>Szerkesztő</i>	73

<i>Szerkesztő.</i> A Méhészeti Közlöny olvasóihoz	1
„ A pályázatok eredménye	66
„ Feltámadunk	53
„ Iskoloméhes	45
„ Lapszemle.	18, 40, 67, 89, 110, 136
„ Segítő szeretet	73
„ Szerkesztő postája.	24, 52, 72, 92, 114, 138
„ Új tüzek	93
„ Vegyesek	20, 50, 69, 90, 112, 137
„ A székely méhészekért.	126
Szerkesztő postája. <i>Szerkesztő</i>	24, 52, 72, 92, 114, 138
<i>Szilágyi Károly.</i> Levél	133
Téli méhes. — <i>Őr</i> —	130
Új tüzek. <i>Szerkesztő</i>	63
Vegyesek. <i>Szerkesztő</i>	20, 50, 69, 90, 112, 137
Visszaemlékezés Sötér Kálmánra. <i>Donáth Aladár</i>	41
Zárószámadás az 1915—16. évről. Egyesületi élet	97

108067

1-6

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA.

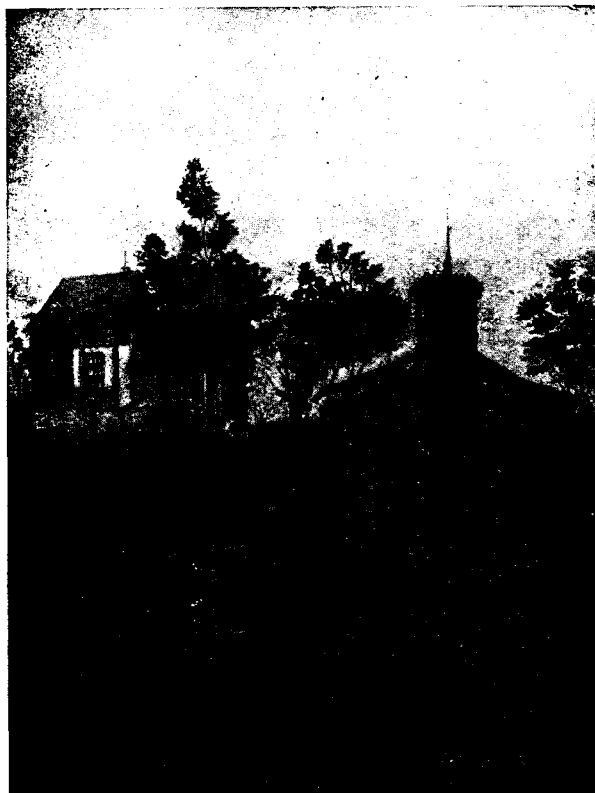
Kolozsvár 1916.

Jan.—Február

XXXI. évfolyam

1—2. szám.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GYÓRFI ISTVÁN.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhtelepe.

MEGJELENIK
RENDES VISZO-
NYOK KÖZÖTT
HAYONTA.

ELŐFIZETÉSI ÁR: BELFÖLDRE EGY ÉVRE 4 K. FÉLÉVRE 2 K. KÜLFÖLDRE 5 K. AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TAGJAI A TAGSÁGI DÍJÉRT KAPJÁK. TAGSÁGI DÍJ RENDES TAGOK RÉSZÉRŐL ÉVI 4 K. A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ÉRDEKLŐ KÖZLEMÉNYEK A SZERKESZTŐ NEVÉRE: KOLÓZSVÁR, PAP-UTCA 6. SZÁM KÜLDENDŐK.

11. • 1916. FEB. - 8.
KÖNYVTÁRA.

Tartalom: 1. A „Méhészeti Közlöny“ olvasóihoz. Szerkesztő. 2. Egyesületünk tagjaihoz. Elnökség. 3. A rokkant katonák méhészeti tanfolyamai. 4. Belépések az Egyesületbe, tagsági díjak fizetése. 5. Alapszabály módosítás. 6. A magyar méh télen (I. sz. pályamunka). 7. Méhállományunk nemesítése (II. sz. pályamunka). 8. A méhesben. Január és február. —ör.— 9. Lapszemle. 10. Vegyések. 11. Szerkesztő postája.

.....

Megjelent

Donáth Aladár m. kir. méhészeti szaktanár:

TERMÉSZETESSÉG A MÉHÉSZETBEN

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, úgy a kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz.

A szerző az ősi felfogásokkal szakít és megvilágítja a helyes utat, mely célhoz vezet. Főiránya gyakorlati, stílusa világos, könnyen érthető. E munkát a méhészközönség olyan érdeklődéssel fogadta, hogy remélhető a II-ik bővített kiadás is hamarosan napvilágot lát.

A könyv ára 3 korona. A 3 K könyvdíj és 50 fillér ajánlati- és postadíj beküldésével megrendelhető a szerzőnél: Kolozsvár, Ferencz József-út 81. szám.

Ugyanitt rendelhető meg a jelenkor legjobb kaptára: a zsilipes kaptár, mellyel a rajt kiszállás nélkül elfogni, a mézet a méhek és szurások nélkül elszedni lehet. Ára 28 korona.

.....

AUGUSZTA NAPTÁR

:: a legjobb magyar írók almanachja. ::

Jövedelme a Nemzet Háza rokkant-otthoné.

Megrendelhető kiadóhivatalunkban, vagy az Augusztal-
Alap központi irodájában (Budapest, Károly-körút 3.)

Portóköltésig 20 f, ajánlott küldés esetén 45 f mellékelendő.

A legjobb naptár az Augusztal Naptár. Mindenki vegye meg, mert ezzel rokkant hőseinken segít! Ára 1 kor.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFI ISTVÁN

MEGJELENIK RENDES VISZO-
NYOK KÖZÖTT HAVONTA.

A „Méhészeti Közlöny“ Olvasóihoz!

Új esztendő, új évfolyam, új szerkesztő: az újulás jegyében köszönt ránk az idő! Új kezdethez érkeztünk, mely egyszersmind véget is jelent: lezáródását a múltnak. Jelentős pillanat ez, úgy az embernek, mint testületeknek életében, mely bár a jövőről semmit meg nem mond, mégis sokat ígér, újulást sejtet. Az életút vásári zaja, mintha megszűnne hirtelen, munkás előtörésünkben mintha megállanánk egy pillanatra. A reménység, az előrenézés mellé oda lopózik az emlékezés s a tervezés megvárja, hogy mit mond a számotvetés. Jelenében keresi a kapcsot az ember, hogy a múlt és jövő szervesen egyesüljön s ha a jelent így pusztá átmeneti pontnak tekinti is, még is érzi, ismeri annak elhatározó fontosságát. A jelen mutatja, összegezi a múlt eredményeit; érenyeiből útat épít a jövő sikeréhez, tévedéseiből jelző korlátokat állít.

Multunkat, ha akarnók, sem tagadhatjuk meg. Arra kell építenünk, abból kell kiindulnunk, mert hiszen a magunk élő valósága, tudásunk, értelmünk, mind a múltban gyökerezik: megelőző korok formálása. Ez, azonban, nem azt jelentí, hogy amit a múltból készen kaptunk, azzal megelégedjünk, azon tétlenül elősködjünk. Ellenkezőleg, az a nagy és értékes örökség, mely a letűnt idők munkás eredményeiben reánk maradt, nehéz kötelességek teljesítését írja elénk. Megköveteli, erkölcsi feladatunkká teszi, hogy kapott tőkénket gyümölcsöztessük, jelenünket multunkkal összevetve, a különbségekre újat építsünk, a meglévőt gyarapítsuk: a tökéletesedés jegyében.

Mint új ember állók az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület“ munkásai közé, új korszak küszöbe előtt. Munkás vágyakozással, jövőbe néző tervekkel keresem örökségemet, az elmúlt esztendők

erős kezű, kitarató szorgalmú embereinek, örök értékű alkotásait. Keresem örökségemet... forogtom az Egyesület történelmének lapjait s gondolatokba merültem eltűnődöm: valyon maradt e tenni való számunkra, lesz e munkánk nekünk utódoknak? Hiszen, ennek a közel félszázados multnak minden feljegyzése erős akarású, győző erejű férfiak teremtő munkáját örökíti meg. Mostoha körülmények, a meg nem értés közönye, ha veszéllyel fenyegettek, erkölcsi és anyagi áldozással, ők mindig győzni tudtak. Fél kézzel a részvétlenség ellenségével harcoltak, fél kézzel az Egyesület házát építették, erősítették és tető alá hozták.

Ez az épület a mi, az új nemzedék öröksége. Készen, befejezve áll az Egyesület szépen tervezett háza, hogy a célért munkálóknak, a megnépesedett család tagjainak, Erdély törekvő méhészeinek hajléka legyen. De nem pihenésre hívnak a felépített falak. Minden téglájuk, minden belefoglalt gerenda pihenéstelen munkáról, vasszorgalomról beszél. A mult erős kezű emberei biztos hajlékot emeltek számunkra, *de annak berendezése, abban egy új, munkás nemzedék nevelése, az örökölt javak felhasználásával, ami erkölcsi kötelességünk.*

Ennek a kötelezettségnek erős tudatával veszem át a multból reánk maradt javak, egyik legértékesebb darabjának őrzését: a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztését.

Átveszem és gondolkozom, annak legmegfelelőbb értékesítéséről. Keresem az utat-módot, hogy miképpen őrizhetnők meg e lap útján, a már meglevő javainkat és miképpen adhatnánk ahhoz többet, okos előrelátással. Kérdezem: mi a célja az Egyesületnek és mily irányú munkára hívja tagjait? A mult és jelen egyértelmű feleletet adnak: „az okszerű méhészet terjesztése“, „az okszerű méhészkedés!“ A munkás évek sorozatában, esemény áradatában, mint az egésznek központja, tehát, ott áll a kaptár, csillogó szárnyú, csodás bogárkaival, rejtélyes világával. Egy világ melybe behatolni vágyunk, nem azért, hogy meghódítsuk, hanem azért, hogy fáradhatatlan munkásait segítő társul nyerjük meg életküzdelmeink legyőzéséhez. Különös egy világ, a méhek világa. Próbáljuk erőszakkal betörni kapuit és soha a benne lüktető életről semmi valót meg nem tudunk. Igázzuk le népét, kényszerítsük rabszolga munkára és elpusztul a nép, eltűnik szemünk elől az egész birodalom. Nagy körültekintéssel kell erre a hódító vállalkozásra felkészülnünk. A félelmes, apró ellenséget, a saját fegyverével

kell megnyernünk a célnak. Az övékhez hasonló várat kell építenünk s úgy előkészítenünk a támadást.

Fogadjuk el a kaptár-rendszert és tegyük a „Méhészeti Közlönyt” munka terünk kaptárjává. Kaptárunkban mint anya dolgozók a Szerkesztőség. Irányítsa, szabályozza, szervezze a munkát, meiyet a kaptár dolgozói, az olvasó méhészek, a tapasztalatok végtelen mezőin kifejtenek. Gyűjtsünk, hordjuk össze ebbe a „kaptárba” tudásunk mészét, hogy ezzel úgy a magunk, valamint a nagy egész, a Testület ügyét is emberül szolgálhassuk és megközelíthessük a célt: megismerhessük a méhek életét és következőképpen: „méhészkedhessünk okszerűen”.

Ezzel — szinte mondhatnók — munkatervünk kérdését is elintéztük. Megjelölve áll előttünk a cél, ki van mérve a munka tér. A méheket választottuk vezetőkül, hogy életük rejtélyes világába bevezessenek. Azért mégis szükségesnek tartom, hangsúlyozni, hogy eredményt a megjelölt úton is, csak úgy érhetünk el, ha az egyszerűség és célszerűség elvét soha szem elől nem tévesztjük.

Egyszerűséget követel a méhész részéről maga a méh, egyszerű életével. A mesterkedés, a nyakatekert okoskodás, soha állandó eredményre nem vezettek. Sokan, kik messziről és felületesen vizsgálják a méhek életét, valami rendkívülít akarnak felfedezni abban, s újabbnál-újabb elméletekkel állanak elő. Külön nézeteket alkotnak a méhről s azokkal felfegyverkezve indulnak a felderítő útra. Természetesen nem azt fogják látni, ami valóban van, hanem azt, amit maguknak előre kiképzettek. Az egyszerűség elvét követő méhész nem csinál ilyen kerülő utakat. Méhei életét veszi alapos vizsgálódás alá s amit ott lát, tapasztal, azt tanulja meg, gyűjti össze s alkotja meg magának a méh-világ fogalmát. Ezen az úton rájön arra, hogy a méh élete csak a felületen vizsgáló előtt szövevényes. A megértő, ellenben mindent természetesen és egyszerűnek fog találni. Az egyszerűség elvének követésében tehát a legfőbb követelmény az, hogy ne a magunk világnézetével ítéljük meg a méhek sajátos világát, hanem próbáljuk magunkat abba bele élni!

Az egyszerűség elve szükségszerűen hozza magával a célszerűségi elv követését. A méhek életét, ha figyelemmel kísérjük, tapasztalni fogjuk, hogy minden jelentéktelen mozzanatnak jelentése van; a legelső munkástól, az anyától, az utolsó szellőztető bogárkáig, valamennyi egy célnak a szolgálatában áll.

Mi ez a cél, mely a kaptár életét szabályozza a fajfenntartása, vagy valamely más, előttünk ismeretlen eszmény valósítása: bizonyosan megmondani, ma sem tudjuk! Azt, azonban egész valószínűséggel, feltehetjük, hogy nem a mézgyűítés! Pedig minket a méhek ez irányú tevékenysége érdekel főképpen! A méh életcélja szerintünk, tehát, minél több méz összehordása, szerinte, azonban egészen más, melynek valósításához a méz csak eszköz!

Ezt, az ellentétet kell kiegyenlítenünk és pedig a célszerűség elvének keresztülvitelével. Vagyis a méhek gondozásában ne a magunk érdekeit tartjuk első helyen szem előtt, hanem a méhekét. Beavatkozásunkkal céljuk munkálását kell könnyítenünk s akkor ami kívánságainknak is elég lesz téve: a gazdag, népes család bő méz felesleget fog összehordani. Helyezzük csak a magunk érdekeit előtérbe; ne a dolgozótársat, hanem a rabszolgát lássuk szorgalmas állatkáinkban, kiket kegyetlenül kirabolhatunk, sőt le is ölhetünk, hogy kenyerüket elvegyük s tapasztalni fogjuk, hogy méhészkedésünknek nincs kellő eredménye. A családok elnéptelenednek, leszegényednek. A szorgalmas munka helyett az erősebb, a gyöngét rabolja. A célszerűtlen beavatkozás lehetetlenné teszi az életet.

Az egyszerűség és célszerűség elvének követése legyen a mi jövő munkatervünk! Dolgozzunk a méhekkel, a méhekért, hogy ők is dolgozhassanak érettünk!

Más programot adnunk — úgyhiszem felesleges, *a dolgozó ember a maga személyében élő, beszédes munkaterve jövőjének!* A munka pedig — tudom — minden olvasó programjában benne van. A szerkesztőség pedig, minden munka értékelésére készen áll.

Föl! munkára! A múltnál ne legyen kisebb a jövő! Szomorúság ó-évére jöjjön: Boldog új esztendő!

A szerkesztő.

Egyesületi élet.

Egyesületünk tagjaihoz.

Azt hisszük múlt havi számunkban mindnyájan olvasták, hogy Dr. Ványolós Miklós, egyesületünk szaklapjának a „Méhészeti Közlönynek“ II-éven át volt felelős szerkesztője, meggyengült egészségi állapota miatt, ezen állásáról lemondott. Midőn e helyen a lemondást, a legnagyobb sajnálattal, hivatalosan is, egyesületünk tagjai, a „Méhészeti Közlöny“ olvasó közönsége, tudomására hozzuk, egyúttal nem mulaszthatjuk el, hogy egyesületünk tagjai, valamint az elnökség nevében, a legnagyobb köszönetünket nyilvánítsuk Dr. Ványolós Miklós volt szerkesztő urnak, aki II hosszú éven át elfoglalt másnemű teendői mellett is egy szaklap szerkesztésével járó teendőket, egyesületünk érdekében, szíves volt végezni. II év hosszú idő s ha tekintetbe vesszük azt is, hogy e II év alatt méhészettünk úgy gyakorlati, mint elméleti téren, rohamosan haladt előre, e fejlődésben, haladásban, minden bizonnyal a „Méhészeti Közlönynek“ s így szerkesztőjének is nagy része van, amiért csak elismerés illeti.

Egyesületünk elnökségének, illetve a szerkesztő bizottságnak gondoskodnia kellett a legközelebbi közgyűlésig a felelős szerkesztői állás ideiglenes betöltéséről. Ez bizony nem volt könnyű feladat. Kerestük s meg is találtuk egy oly egyén személyében, aki igazán állásánál fogva is mint apostol, hivatva van a méhészeti elméleti és gyakorlati fejlesztésére s annak terjesztésére. Ez az egyén Györfi István teológia akadémiai tanár, Kolozsvárt. Ez a fiatal, ambíciózus szorgalmas és nyelveket ismerő, a méhészettel gyakorlatilag és elméletileg is már régebb idő óta foglalkozó ember, igazgató választmányunk tagja, szíves volt egyesületünk szaklapja szerkesztését elvállalni. Kritikát előre nem mondhatunk, jósolni nem akarunk, de megvagyunk győződve arról, hogy új szerkesztőnk minden bizonnyal egyesületünk nivójának minden tekintetben megfelelő szaklapot fog szerkeszteni, amit természetesen ő is csak úgy érhet el, ha egyesületünk tagjai is ezen munkájában támogatni fogják. Györfi István végleges megválasztása, illetve a felelős szerkesztői állás végleges betöltése a legközelebbi közgyűlés feladata lesz; addig is jóakarató támogatását kérjük.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület Elnöksége.

A rokkant katonák méhészeti tanfolyamai.

December hó 8-án fejeződött be a rokkant katonák tizedik — jubiláris — méhészeti tanfolyama s december 9-én megkezdődött a 11-ik. Ez annyit jelent, hogy egyesületünk 1915 év folyamán összesen 33 tanfolyamot tartott s ezeken 1000 rokkant katonát képezett ki a méhészetre a földművelésügyi kormány támogatása mellett.

December hó 8-án megtartott jubiláris tanfolyam vizsgáin, a földművelésügyi kormány képviselőjében megjelent Kredits Ferenc miniszteri titkár úr is a minisztérium XI—3 ügyosztálya vezetője, aki állandó érdeklődéssel kíséri e tanfolyamokat. Úgy a rokkantak, mint a méhészet érdekében nagy hálával tartozunk Papp Ragány István miniszteri tanácsos, a minisztérium XI-ik osztálya főnökének, aki az egyes gazdasági ágak iránti érdeklődésével, szaktudásával s jó lélekkel irányítja vezetői és oldja meg a hatáskörébe tartozó ügy a nagyobb, mint kisebb gazdasági ágak, különösen a jelen viszonyok között, nem könnyű feladatait s így méhészetünk ügyeit is.

A téli tanfolyamok hallgatói, amint említettük, mézes bődönök szállításához szükséges kosarakat is készítenek s e mellett oktatást nyernek más gazdasági kosarak készítésében is, mely tanítási ágat Dr. Aldter Rác József országos háziipari miniszteri megbízott, miniszteri tanácsos úr, a rokkant katonák érdekében Kolozsvárt is, mint Kalocsán Egyesületünk felügyelete s vezetése alatt, szíves volt bevezetni, hogy a rokkant ügyet a méhészettel karöltve ezzel is előbbre vigyük.

A tanfolyamok megszakítás nélkül folytatódni fognak 1916 évben is. Hogy mily eredménye lesz gyakorlati szempontból ezeknek a tanfolyamoknak azt csak a jövő mutatja meg, mikor rokkantjaink a békés idők beállta után haza térnek otthonukba s újból megkezdődik a rendszeres gazdálkodás. Annyí bizonyos, hogy a kioktatottaknak 50—60 % értékesíteni fogja szerzett ismereteit, ami a magyar méhészetnek hatalmas lendületet fog adni s ez időszertint kiszámíthatatlan gazdasági hasznot fog nyújtani.

Belépések az egyesületbe, tagsági díjak fizetése.

Egyesületünk az 1916 évvel a 36-ik működési évét kezdi meg. Már ez az évszám is mutatja, hogy itt egy életképes és nagy tettekre hivatott egyesületről van szó, mely egyesületre a jövőben,

a háború után még igen nagy feladatok megvalósítása vár. Ezt a feladatot, azonban, csak úgy oldhatjuk meg kielégítően és eredményesen, ha az egyesület zászlóaja alá minél többen tömörülünk. Tagjaink egyrésze még a harctéren van, többen talán örök álmutakat alusszák. De vége lesz már egyszer e dúló harcnak is, ki-ki vissza tér elhagyott otthonába s megkezdődik újból a rendes gazdasági élet. A méhészet nem megvetendő foglalkozás. Hogy azonban eredményesen űzhesse valaki, s értékesíthesse is a termelt mézet szükséges, hogy kezében egy szaklap legyen s valamely egyesület kötelékébe belépjen.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület szaklapját a Méhészeti Közlönyt 4 Korona évi tagsági díj ellenében küldi. Az egyesület a méz értékesítést is bevezette, tagjaitól a mézet készpénz fizetés mellett beveszi, minden szakkérdésben felvilágosítást ad, tanfolyamokat tart stb.

Az 1916 év bealtával felkérjük tagtársainkat szíveskedjenek maguk mellé még egy-egy új tagot szerezni s azt elnökségünkhöz bejelenteni, s tagsági díját 4 koronát, akár külön, akár a saját tagdíjával együtt költség kimelés szempontjából, Egyesületünk pénztárának beküldeni.

Azokat a tagjainkat pedig, akiknek tagsága 1915 év végével lejárt, s tovább a Méhészeti Közlönyt jártni nem akarják, kérjük egy levelező lapon, január végéig, a Közlöny visszaküldése mellett Egyesületünk tudomására hozni, hogy fölösleges példányt ne nyomassunk.

Alapszabály módosítás.

Az állami és így ami költségvetési évünknek megváltoztatása folytán, az alapszabályok 34-ik §-a is az 1915 év február havában tartott rendkívüli közgyűlésen megváltoztatott, az alapszabály változtatást a Minisztérium is jóváhagyta. Tudomásul vétel végett tehát közöljük hogy a kérdéses §. első bekezdése a közgyűlés idejét illetőleg következőleg módosított :

34. §. „A rendes közgyűlés július hó 1-én kezdődő számadási év első negyedében, a választmány által esetenként kijelölendő napon és helyen, tartatik meg.“

A kik alapszabályunk birtokában vannak, szíveskedjenek a kérdéses pontot megfelelően helyesbíteni, kinek nincs alapszabálya, ha kér azonnal küldünk.

A magyar méh télen.

(1. számú pályamunka.)

Jelige: „Vederből cseberbe estünk“.

A magyar fajta méh telelése olyan dolog, mint a Gyuribá próbálkozása, aki nem értvén a pörlekedés mesterségéhez, elment az ügyvédhez tanácskéréssel.

Előadván nyomoruságát, szólt: „Mondja meg az úr, nyerünk-e?“ — „Tegyen le 10 pengőt“ — mondja a fiskáros. A pénz zsebre vágja és szól: „Hát barátom, ne pereljen, mert a pert elfogja veszíteni!“ Akkor kérem vissza a pénzemet, — szólt a mi atyánk fia. — „Ja barátom, az én tanácsom éppen 10 pengőt ér“ — szólt az ügyvéd.

Igy esett az öreg vederből cseberbe.

Nehogy mi is hasonlóan járjunk és ráfizessünk a méhészkedésre, fontoljuk meg jól, hogy hol teletessük a méheket; a kontárok és csak szájjal méhészkedők tanácsai után ne induljunk el.

Ahány méhész annyiféle felfogás; ahány ház, ahány vidék annyiféle szokás.

Néhol szabadban, mások szobában, padláson, pincében, kamrában, vermekben elföldelve és különböző módon telettetik a méheket.

Általában a mi magyar méhünknek megfelel a szabadban való teletetés. Ha a méhes szélmentes helyen épült, a meglopás ellen kellő védelmet nyújt, a kaptárok, kasok elég melegtartók és a méhész kellő gonddal végezte a betelelés műveletét, minden aggodalom nélkül állandó helyükön, a szabadban telettetheti méheit.

Másként áll a dolog, ha a vidék széljáratos. (völgy, fensík) vagy kényyszerüségből kellett ilyen helyre építkezni és a kaptárok szimplák, a kasok vékony falúak s esetleg a családok is gyöngék. Ily helyeken csak azon esetben teletthetnek szabadban a méhek, ha nemcsak a kaptárok, kasok belső részében lévő hézagokat, hanem a kaptárok kasok közeit is szalmával, vagy sarjával jól kitömjük s az ajtóra és a homlokfalra vastag szalma, vagy gyékény takarót borítunk.

(A szél megtörésére pedig a méhes elé 3—4 m. távolságra a kaptárok magasságának megfelelő deszkából, vesszöböl, vagy nádából készült falat erősítünk.) Mondanom sem kell, hogy az

egérfészekül szolgáló burkolat miatt a teletetés ezen módja nem a legkívánatosabb, de ha a kijárók gondos berácsozása mellett elegendő egérfogót állítunk fel és koronként szemlét tartunk a méhesen, nem igen érhet kár.

Ennél sokkal célszerűbb a vékony falú kaptárokat zárt helyiségben teletetni. A külön szobában és padláson való teletetést nem ajánlhatom azért, mert az állandó és elkerülhetetlen jövésmenés, az ajtók csapkodása zavarja a méhek nyugalmát és roszszul telelnek.

Megfelelőbb ennél a száraz, egyenletes hőmérsékletű pince, vagy verem. Tapasztalatból mondhatom, hogy olyan gyöngé családok, melyek szabadban elpusztultak, más években pincében kítünően átteleltek és kevesebbet is fogyasztottak.

Megjegyzendő, hogy a gyöngé családokat csak a zordabb idő beálltával kell pincébe, vagy melegebb telelő helyre vinni, hogy mindaddig, amíg kedvező idő jár kirepülhessenek; mi nagyon megkönnyíti a teletést is.

Éppen ez egyik jó oldala a szabadban való teletetésnek, mivel a méhek kedvező időben nincsenek gátolva a kirepülésben és a bélsártól megszabadulva, könnyebben viselik a hátralévő téli fogságot.

Emellett lényeges dolog az is, hogy a rossz idők után gyakran még késő ősszel is, midőn már a méhész zárt telelőbe vitte méheit, egészen meleg napok következnek, mikor nemcsak vígan repkedhetnek a családok, hanem némi hímport és vizet is szerezhettek be. A tavasz közeledtével úgy a belső, mint a külső munkát megkezdik, míg a zárt helyen telelő méhek kénytelenek ezekkel addig várni, míg a méhész szabadba viszi őket. Ezért a méhésznek állandóan figyelnie kell az időt s mihelyt a hőmérséklet legalább $+10^{\circ}\text{C}$. fokra emelkedett (február, március havában) nyomban kitenni a méheket.

Elengedhetetlen kellék, hogy minden család a tavalyi helyére kerüljön, mert ha össze-vissza rakja őket, a helycsere miatt nemcsak legyöngülnek, hanem ki is rabolhatják egymást; mivel a kirepülés után igen sok méh a régi helyre téved, ahol az idegen nép szúrja le s az öldöklés közben támadó csoportosulás a többi családnak jeladás lesz a rablásra!

Ezért úgy a helyet, mint a kaptárt, kast sorszámozni kell a betevés előtt.

Ismétlem: egészen szabadon is telelhetnek a méhek, ha a kaptárok kasok vastagfalúak s a csapadék elvezetésére külön fedélkével a kasok száma vagy gyékénybundával vannak ellátva. Majd, minél vastagabban fűdi a hó annál jobb, sőt hóval betemetve — szabadon hagyott kijárával — még jobban telelnek. Csak hóolvadás előtt kell a havat ellapátolni róluk.

Némelyek elvermelve egészen földbe temetve telelik a méheket, amit én lelketlen dolognak tartok, hiszen láttam, hogy nemcsak a megfűladás veszélye forog fenn, hanem a lépek igen elpenészesednek s az egerek is sok kárt okoznak. Annyit én is elismerek, hogy aránylag keveset fogyasztanak és állandóan egyenlő hőmérsékletben telelnek. Azonban a levegő elzárása miatt kegyetlen dolognak is tartom, főleg az agyagos természetű talajon!

Még homoktalajon jó méhész talán tűrhető módon vermelhetné el méheit, ha minden egyes család kijárájához nádcsöveket vezetne le a levegő biztosítására. Ezen teletelési mód, ha úgy volna kivihető, hogy a méhek háborgatása nélkül tisztán csak a zordabb téli időszakra essék, mely után a szabadban való kitételig: átmenetileg egy megfelelő hőmérsékletű pincében nyerjenek elhelyezést a méhek, — igazán jó teletelési mód volna. De az elvermelés, kivermelés ide-oda hordozás szüksége folytán támadó zaj és háborgatás illuzóriussá teszi annak értékét.

Ha pedig magára kell hagyni a méhet s még jó időben is ott szenvedtetni, akkor ennél jobbnak bizonyult a némely vidéken ma is dívatos gabonafélékben való teletetés.

Egyik méhész a gyöngye családokat mindig zabba takarva telettette. Mint mondta, a zab nemcsak rossz hővezető és elegendő meleget, hanem laza összeállításánál fogva elegendő levegőt is biztosít a méheknek. Annyira meg volt elégedve a teletelési móddal s igazán sokszor oly gyöngye családokat is jól kitelettetett, hogy méhész ismerősei előtt nem egyszer dicsérőleg emlékezett meg erről, kik követték is példáját.

A kendermag, rozs stb. szintén sok helyen szolgál a méhek betemetésére. Egyszerűen az ember minden lehető módon arra igyekszik, hogy a méhek telelését minél elviselhetőbbé tegye.

Sokan — mint mindent a világon — német agyszüleményének tekintik a fűtött méhesek eszméjét is. Nevezetesen Weygoudt német méhész 1889-ben lépett fel vele, mint „új“ dologgal, holott határozottan állíthatom, hogy Barabás Pál, ma is élő jeles méhé-

szünk már 1880-ban — tehát a németet megelőzőleg 10 évvel — mérsékelten fűtött helyiségben telettette méheit és ha nem is a lapokban — mert nem pennás ember — de széles körben hirdette a teletetés jó oldalait.

Sokan követték őt, követtem magam is.

Mondhatom, a hetvenes években csaknem állandó szigorú teleken eléggé bevált. Azonban, talán a megváltozott klímátikus viszonyok miatt, azt tapasztaltam, hogy a mostani aránylag gyöngébb téli időjárás még a mérsékelten fűtött zárt helyiségben való teletetést is fölöslegessé teszi, mert a családok korán felszaporodnak, felemésztik a készletet és etetésre szorulnak. Legjobbnak tartom a szabadban való teletetést. Amíg a méhek pihennek, nekünk dolgozni kell.

Most az ideje számbavenni, hogy mi volt az évi bevételünk, kiadásunk és mi a tiszta jövedelme méhészetünknek. — Megkönnyíti munkánkat az egyszerű „Pénztári napló“ vezetése is. — Vegyük számba a családok állapotát, az anyák korát, stb. törzskönyvben tartsuk nyilván.

Koronként vizsgáljuk meg a méhest, hogy az egerek, cikányok, harkályok, cinkék stb. nem veszélyeztetik-e a családok épségét és nyugalmaát?

Olvassuk szorgalmasan kedvelt lapunk: a „Méhészeti közlöny“ havi teendőit, mert abból sokat tanulhatunk.

Méhállományunk nemesítése.

(II. számú pályamunka).

Jelige: Győzzön a jobb!

A kultúra terjedése egy népre áldás, — de átok is lehet! Áldás, ha annak üdvösségét megértvén, helyes irányban fejleszti tovább. Átok, ha annak áldásait nem becsüli meg és fattyúhajtásait műveli tovább; mert amíg a szellem zeníthez ér, a fizikum degenerálódván: a szellemmel együtt porba hull.

Igy vagyunk a méhészettel is!

A kaptáros, vagyis az okszerű méhtenyésztés terjedésével a kaptár, a méhtársadalomnak eddig misztikus homályát megvilágítja;

a sejtelmek és bizonytalanságok sötétjén utat törve: a kultúra, a tudás lobogó fáklyafényénél az ismeretlen mezőkből mindig többet és többet, e pezsgő élet nagyszerűségeiből mindig csak *tanulásokban gazdagabb képeket láthatánk.*

És mégis, — ahelyett, hogy a méhek társadalmi életében jelentkező és fennálló törvényeket figyelnök és tanulmányoznók, — azt látjuk, hogy meddő és helytelen irányban terelődött kísérletekkel akarjuk méhállományunkat fenntartani, fejleszteni és nemesíteni.

Hogy ez így van, szerencsére, azt korunk kiválóbb méhészei is észrevették; kik nem a teórikusok üres fejtegetései után, hanem a saját tudásuk és tapasztalataik után indulva, hirdetni merik, hogy nem a külföld majmolásával és nem is az idegen észjárással, hanem: a méhcsalád élettani törvényeinek megfigyelésével és követésével fejleszthetjük helyes irányban tovább és tarthatjuk fenn édes magyar hazánk méhészeti kulturáját: saját legjobb erőink bevonásával, megbecsülésével; a józan magyar gondolkodás (Szarkák, Szuhányiak, Grandok, Kovácsok, Szentgyörgyiek, Sötérek stb. stb.) biztos alapjaira építve tovább!!

Csak örömmel üdvözölhetjük a természetesség híveinek ma már megnövekedett taborát, kik helyes útra térvén: méhtenyésztésünket helyes irányban vezetik tovább.

Méhállományunk nemesítésének kérdésénél ezen alapon kell kiinduljunk.

Általában nemesítésnek nevezzük azon eljárást, ha a tenyésztés kívánalmainak megfelelő anyákat még kiválóbb tulajdonságokkal felruházott anyától származó hímekkel párosítjuk; hogy az így származó nemzedék a hím családjának jótulajdonságait örökölje.

E célt csak úgy érhetjük el, ha a fajt úgy választjuk meg, hogy ivadéka munkabiróbb, haszonhajtóbb, edzettebb, az időjárás viszonyosságainak, betegségeknek ellentállóbb legyen.

Ezzel megtettük az első lépést a nemesítés felé.

Választásunk csakis a teljesen aklimatizálódott, tehát a hazai fajtára eshetik, mely fölötté áll minden idegennek.

Az idegen fajtákkal tett hosszas kísérletezéseim után állíthatom, hogy szorgalmasabb, munkabiróbb s egyszóval a tenyésztés követelményeinek megfelelőbb méhe nincs a Földnek, mint a magyar méh; jelesül: *az erdős vidéki szürke méh.*

Becsüljük meg ezt a megbecsülhetetlen kincset és igyekezzünk ennek tenyésztésben kiváló törzseit tovább nemesíteni!

Tehát a hazai fajnál maradva tárgyalom a témát; igazi faj-nemesítést célzok és nem idegen fajtákkal való vérkeverést, (keresztezés) mely ha egy esetben javíthat, százban csak ronthat értékes méhünkön.

Aki csak valamennyire is foglalkozott a keresztezéssel, az előtt bő bizonyíték nem lesz szükséges.

De hogy például hozzam fel az egekig magasztalt sárga talián méheket, már kiküszöbölt méhcsaládaimba csak a tulságos rajzási hajlandóságot, a hideg és betegségek iránt való fogékonyságot oltották be. Őszre úgy lenéptelenedtek, hogy alig tudtam kitelelni őket.

A ciprusival végzett vérkeverés sem szorgalmasabbakká, hanem a hő ingadozás iránt fogékonyabbakká, a végtelenségig menőleg rajzobbakká és főleg ingerültebbekké tette a méheimet.

A szintén szertelenségbe csapó, rajzó kedvű krajnaival való keresztezésnek sem találtam semmi üdvös hatását; csupán a Dalmát méhekkel keresztezeteknél észleltem, hogy békésebb természetűek.

1. A méhek elsatnyulására vezető körülmények és okok.

Csak azon növény és állatfajok képesek magukat fenntartani, melyek edzettek, erősek és faji tulajdonságaikhoz, valamint szervezetükhöz szükséges életfeltételek biztosítva vannak; ellenben az elengedhetetlen tényezők csökkenésével vagy éppen megszűnésével a faj elsatnyulása vagy éppen megsemmisülése következik.

Az ásatások folytán Földünk őstörténete ma már nyitott könyvként áll a geologusok előtt; kik a napfényre kerülő földrétegekben olyan növényi és állati kővületeknek egész sorozatára találtak, melyek a föld és a klíma átalakulásai folytán kedvezőtlen életviszonyok közé jutván, ahhoz alkalmazkodni nem tudtak: degenerálódtak és kihaltak.

És a teremtő Erő átalakító munkája ma sem szünetel! Lassan-lassan, szakadatlanul rombol, hogy újat alkosson.

Csendesen, észrevétlenül rostál a természet; az élhetetleneket, gyöngéket és betegeket hagyja megsemmisülni; az életképeseket egészségeseket és erőseket még hatalmasabbakká fejleszti. — Ime a fa, mely erősebb gyökérzetű, terebélyessé fejlődik, a csenevész szomszédokat előli -- s koronája alul még a gaz is kivész. Avagy nézd meg az állat fiait! Az anya egyforma szeretettel szoptatja fiait, de az életerősebbek emlőjéről eltolják a gyöngébbeket, melyek a fejlődésben visszamaradnak.

Ott van a kertész, vagy a magvető, ki a magvaknak leg-

szébb példányait kiválasztva hinti a földbe és mégis azt látjuk, azok nem egyformán fejlődnek! Nem, mert az egyformaság, szépség: csak látszólagos volt! Tartalom és csiraképesség tekintetében nagyon is nem voltak egyformák; sőt az egyformák is más és más hatások: talaj, nedvesség, meleg és fény formációi közé kerülve, különbözőképpen fejlődtek.

Az eredmény az lesz, hogy a választott mag is sok selejteset ad! A természet fajkiválasztási munkáját ő is elősegíti: a csenevész magvakat megsemmisíti: a mag javát tenyészti tovább!

1. És mit tesz a méhész? A nyár folyamán, vagy a tél végén élehetetlennek bizonyult családokat nemhogy kiselejtezné, hanem az erősebbek rovására „felnepesíti,” vagy a legtöbb esetben élehetetlenül is „beteleti.”

Ha véletlenül sikerül a „jó” munka, (enyhe tél jön és méhei szerencsésen tavaszt érnek) veri a mellét, hogy mestermunkát végzett; sőt — Úram bocsás! — fajtenyésztésről cikkezik a magyar méhészek — boldogítására!...

Nem is sejti, hogy a jó munka méheinek elsatnyulását eredményezi; ami 100 esetből 99 esetben biztosan bekövetkezik: méhei elpusztulnak, — de akkor hallgat.

2. A másik méhész — úgy tanulta, hogy a heresejteket ki kell küszöbölni — tüzzel-vassal hozzáfog a herék kiirtásához!

A herenevelésre semmi gondot nem fordítván, a fiatal anyák megtermékenyülését megnehezíti, sőt lehetetlenné is teheti.

Vagy „legjobb” esetben az anyát nászútján nem kísérhetvén elegendő számú és választékos minőségű him, a párzás csakis másodrangú, csenevész herével történik. S aztán? Amilyen a fa, olyan a gyümölcs! — Következik az elsatnyulás.

Azzal vigasztalódunk: a kiválóbb méhészekre és a méhészeti egyesületekre vár azon fontos feladat, hogy fajherék tenyésztésére alkalmas elszigetelt helyen telepet létesítsenek. — Hiszem, hogy a nagyrahitott „Erdélyrészi Méhészegylet”, mely a rokkant katonáknak hazánk jövő méhtenyésztésére óriási jelentőségű tömeges kiképzésével is megmútatta, hogy „Egy méhészeti egyesületnek nem csak elméletileg kell méhészkedni” (Jövendők irányítójának szavait idéztem.) és kiválóan alkalmas telepén a munkát mielőbb meg is kezdi. ---

3. A harmadik méhész a természetességet úgy értelmezi: hadd következzen be az anyacsere akkor, amikor a méhek azt

jónak látják! Már pedig a méhtenyésztés elemi iskoláját járó méhészek is tudják, hogy az anya petézése a harmadik évtől kezdve hanyatlani szokott, tehát ki kell cserélni!

Mások elveszik ugyan az anyát, de nincsenek figyelemmel arra, hogy van e már anya bölcső? és a legtöbb esetben kényszerítik a családot, hogy pótanya bölcsőben a munkás fiasításból neveljen anyát. Az elméleti méhészek azon állításával szemben, hogy az ilyen anyabölcsőből származó anya éppen olyan kiváló lehet mint a természetes úton épült rajanyabölcsőből származó: határozottan tagadással felelek. Figyelje meg bárki is: ha ideig-óráig kifogástalanul is petéz, ezen képessége sokkal hamarabb kimerül, mint a rajanyabölcsőből származó anyáé.

Csak annyi, amit el kell ismerjünk, hogy a rajanyabölcsőből származó anyák között is akad selejtes, — főleg azok ilyenek, melyek kicsiny vagy formátlan bölcsőben nőttek, — de a selejtes elem a pótanya bölcsőknél van többségben.

4. A negyedik méhész, idejében, igyekszik kicserélni az öregedő anyákat, de eljárásánál e méhcsalád zömének korára, vérmérsékletére, hajlamaira és természetére nincs tekintettel. Elárvult első rajokhoz, vagy meddő családokhoz hol túlsúlyban vannak az öregebb méhek, terméketlen fiatal anyát, utórajokhoz és kirajzott családokhoz, hol többségben vannak a fiatal méhek, idősebb anyát ad be.

Cselekedjenek ellenkezőleg és csak termékeny anyákat használjanak! Tapasztalni fogják nemcsak az anyacsere sikereesebb voltát, hanem a család lecsendesedésének és *megelégedettségének* gyors bekövetkezését is; ami nemcsak az emberi társadalomban, de a méhekében is legfontosabb kelléke a boldogulásnak!

— Gazd'uram azt szeretheti, ha neki 20 évvel fiatalabb felesége van, de hogy az asszony nem szeretné-e gazd'uramat 20 évvel fiatalabbnak látni — azt tőle kell megkérdezni!

Vegyük figyelembe a család vérmérsékletét is! Nyugtalanabb, ingerlődésre hajlandóbb családokat hasonlítottól származó anyákkal csak ingerültebbekké tehetünk; ellenben a szelidebb vérmérsékletű néptől származó anyának heves természetére csak mérséklőleg hatunk.

A tenyésztendő családok kiválasztásánál legfőbb tekintettel a család hajlamaira legyünk. Amely család szaporodásban és rajzásban válik ki, — ha szaporulataira törekszünk, azt érdemes

tovább tenyészteni, hasonló törekvésű családtól származó anyával ellátni.

A mérsékelt szaporító, de mézélésben kiváló családokban ugyanilyenektől származó anyák beadásával tarthatjuk fenn mézélésre törekvő hajlandóságukat.

(Folytatása következik.)

A méhesben.

Január és Február.

Elöre megjósolni, hogy mit hoznak e hónapok a méhesekbe, kissé nehéz feladat volna s így a megbeszéléseinkben is csak általánosabb pontokat érinthetünk. A méhészet különben, azok közé a foglalkozások közé tartozik, melyek sok oly esetet vetnek fel, melynek megítélésénél egyéni, józan felfogásra van szükség.

Januárt és Februárt különben, erdélyi viszonyainkat tartva szem előtt, egész bátran számíthatjuk a nyugalom hónapjai közé. A fő dolog tehát az, hogy a méhek téli nyugalmát semmi felesleges zajjal meg ne zavarjuk. A méh nyáron sem szereti a gyakori háborgatást, annál kevésbé türi télen, a pihenés idején. A kaptár még februárban is, még ha napfényes idők járnak is — többé — kevésbé — egy lezárt világ előttünk. Külső megfigyeléseinkre vagyunk utalva és tapasztalataink eredményét későbbi időre raktározzuk el, mikor már az időjárás hirtelen fordulata nem fenyeget.

Ügyeljünk tehát a csendre és védjük családjainkat a téli ellenségekkel szemben. Különösen az egér károsíthat meg érzékenyen, ha a csapdákat nem tartjuk állandóan készenlétben. A harkály és a cinkék szintén sok kellemetlenséget szerezhetnek, ha kopácsolásaiktól meg nem védjük kaptárainkat.

Nedvesség, hó-lé, eső be ne szivárogon a lakásokba, mert az építmények elpenészednek és a méhek rajtok elpusztulnak.

A jelenlegi enyhe, lucskos időjárás, bizony, nem nagyon kecsgető a méhészre, de aki kellő mennyiségű mézzel, gondosan telelte be méheit, nyugodtan várhatja a tavaszt. Napos időben a röpjük tágitott megnyitása ajánlatos, hogy a fejlődött meleg következtében képződött csapadék, ne verődjék le az építményekre.

Amint az idő hidegre fordul, azonban, azonnal szűkítsük a kijárást, nehogy túlságosan lehűtsük a kaptár belső hőmérsékét.

Az alkalmazott téli takaró különben kettős célt kell, hogy szolgáljon: hidegben meleget tartson és melegben hideget. Vagyis világosabban szólva, arra kell ügyelnünk, hogy a kaptár vagy kas hőmérséklete, lehetőleg, állandó hőfokon maradjon. A túlságos meleg éppen annyit érthet, mint a nagy hideg. A beteleléskor alkalmazott burkolat, éppen az egyforma hőmérsék megtartását célozza.

A kasoknál, ezek szerint, megfelelő a szalma fonat használata, mert a szalma rossz hő vezető és így a külső levegő változása kevésbé van hatással a kas belső hőmérsékletére.

A kaptároknál papiros rétegeket szoktak használni védő burok képpen; de ezt nem egészen tartjuk megfelelőnek. Meglátjuk azt is, hogy miért? A papír igaz rossz hő vezető és hidegben jó szolgálatot tesz, de olyan enyhe időjárás esetén is, mint a mostani, káros következményeknek lehet az előidézője. A papír alatt a kaptár, a napsütésben különösen, az előlő szabad oldaláról, felmelegszik és belül nagymennyiségű csapadék képződik. Rendes körülmények között, tehát teljesen szabadon hagyott kaptároknál, ez a csapadék elhúzódna, az üres méz kamarán és a hátsó ablakon, ajtó nyíláson keresztül. Most azonban a papír áthatlan, vastag rétegei elzárják a természetes szellőzés útját. Úgy hogy a pára lecsapódik; a hátsó keretek átnedvesednek s penész képződik a lépeken vagy még rosszabb esetben, ha az idő hidegre fordul, jég képződik a kaptárban és túlságosan lehűti a belső levegőt. Gyengébb családjaink, melyek rendes körülmények között megmaradtak volna, mindkét esetben áldozatul esnek.

Ezen veszedelmek elkerülése céljából, ajánlatos volna *papír helyett gyapjú szövet darabokat alkalmazni*. A gyapjú, egy felől, a legjobb szigetelő anyag, másfelől azonban, a természetes szellőzés útját sem zárja el, mert ritkább a szövete; továbbá a nedvességet is magába gyűjti és fokozatosan párologtatja el. Túlságosan vastag takaró alkalmazása, azonban semmi körülmények közt nem megfelelő, minthogy a cél nem a melegítés, hanem a *belső természetes meleg megtartása*.

Bárhogy álljon is azonban, a dolog ismétlem, télen s még e két hónap folyamán se avatkozzunk a méhek életébe. Próbálkozássunkkal többet érthetünk, mint használhatunk s csak nagyon gya-

korlott méhész, megfelelő helyiségben, foghat ily irányú — téli mentési — kísérletekbe.

Időnként a kaptárakat meghallgatni jó. Ahol a zúgás azonnal elcsendesedik, ott nincs baj, hol azonban húzamosabb ideig tart, ott valami baj van. Ha kívülről az ilyen családokon semmit nem észlelhetünk, úgy jegyezzük meg magunknak s mihelyt a tavaszi meleg húzamos, jó időt ígér (legalább $+10^{\circ}$ Celsius,) azonnal vizsgáljuk meg őket és keressük meg a baj okát.

Mint hogy a februári napfényt sok család felhasználja, hogy terhétől szabaduljon, ajánlatos a méhes elejére vékonyan szalmát hinteni, nehogy a kirepülő méhek a fagyos földön megdermedjenek.

Általában figyeljünk, ügyeljünk és várjunk türelemmel addig is, még márciusban újra találkozunk s a továbbiakat megbeszéljük.

—ör—

Lapszemle.

Méh, a Magyar Méhészek Lapja. (VII. évf. 12. sz.) Értékes közleménye- Dr. Kramer Ulrich, „Fajtenyésztés“ című dolgozatának egy darabja, mely éppen a gyakorlati szempontokkal foglalkozik. Fajanyák tenyésztési módját és szükségét adja a méhész közönség elé, igen ügyes gyakorlati érzékkel. Különösen érdekelni fogja a magyar méhész-világot, hogy sok nagyhorderejű véleménnyel ellentétesen *fajanyák mesterséges úton történő tenyésztése mellett foglal állást.*

Magyar Méh, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület Közlönye. (XXXVI. évf. 11—12.) Az igazgató választmány évi jelentéséből olvassuk, hogy a háború országszerte kedvezőtlen befolyással ven a méhészet ügyére.

A múlt évi 2722 taggal szemben, 1915. decemberében 2502, tehát 220-al kevesebb tagja van az O. M. M. Egyesületnek

A nehéz viszonyok ellenére is derekas munkát végzett az egyesület. 1915 november hó végéig 101. 955 kg. mézet vett át elárúsításra, melyhez még hozzávehetjük a decemberre előirányzott 30. 855 kg.-t. A mi viszonyainkat tekintve 132. 810 kg. ugyan-

csak tekintélyes mennyiség és jökora adag élelmiszert képvisel, de egyszersmint alkalmas annak a ténynek az igazolására, hogy megfeszített munkás akarattal, mostoha viszonyok között is, tudunk eredményt elérni *a magunk erején*.

Szomoruan értesültünk a jelentésből, hogy a méhnemesítés ügyét még mindig magánérdekűnek tekinti a magyar méhésztársadalom és sem anyagilag, sem erkölcsileg nem támogatja ez ügy elismerést és dicséretet érdemlő munkásait.

A méh-etetés kérdésében a jelentés Erdős Lajos tanár kísérleteiről számol be, melyeknek eredményeképpen a *denaturált kristály cukrot*, szükség esetén etetésre ajánlja.

Külön cikkében foglalkozik a lap a méh-etetés kérdésével a méhek repülési irányával, a múltép minél gyakoribb alkalmazásával s más hasonló gyakorlati értékű kérdések fejtegetésével!

Svájcban, a méztermelőkre, de a fogyasztókra nézve is, igen páratlanul fontos rendelet látott napvilágot a közelmúltban, mely a méz és mûméz forgalomba hozatalát szabályozza olyképpen, hogy a méz soha se legyen összetéveszthető bármiféle más pótszereivel.

Mennyire ajánlatos volna egy ilyen védelmi intézkedés nálunk, hol a „Barack-méz“ „Ananász méz“ s hasonló kotyvalékok ma holnap leszoritják a valódi mézet a fogyasztási piacról.

Amerika. A „Gleanings in Bee Culture“ panaszkodik, hogy a világháború következményeképpen, a mézárak igen leszállottak. Annak tulajdonítja ezt a jelenséget, hogy a kivétel majdnem kizárólag a szilárdabb tápanyagok, hús és tészta félékre szoritkozik s így a kereslet is ezekben nagyobb.

Közleményei tulnyomó részben a téli telelés kérdését tárgyalják.

A méhek téli pusztulását két okra vezetik vissza az amerikai méhészek: 1. *Eleség hiány.* 2. *Tulságos hőfejlesztési tevékenység.* Ez utóbbira vonatkozólag úgy vélekednek, hogy a hideg ellen a méhek fokozott mozgás végzésével védekeznek. A tulságos tevékenység aztán annyira kimeríti őket, hogy a fáradtságba belepusztulnak. Vagy ha a tulságos munkát ki is bírnák, legtöbb esetben a vérhas áldozatai lesznek, mivel a nagyobb mennyiségben fogyasztott méz után visszamaradt ürülektől megszabadulni nem tudnak. Erről a kérdésről, azonban, remélhetőleg még lesz alkalmunk beszélgetni.

Vegyések.

Pályázati hirdetés.¹ Berde Mózsának gyümölcsészet és méhészet jutalmazására szóló alapítványa fölhasználásáról.

I. A gyümölcsészetet és méhészetet művelők és tanítók jutalmazására az alapítványból évenként összesen 2000 korona fordítható. Egy pályázó legfeljebb 200 korona jutalomban részesülhet.

II. A jutalmak egyikére, vagy másikára, vagy külön folyamodványban mindkettőre is, pályázhatnak: unitárius belsőemberek vagyis: lelkészek, unitárius iskolák tanítói (tanítónői,) énekvezérséget teljesítő állami vagy községi tanítók, énekvezérek, ha vallást vagy vallásos éneket tanítanak.

III. A pályázatot a rendes körű közgyűlés előtt legkésőbb 15 nappal kell benyújtani az egyházköri espereshez a megjelölt igazolványokkal fölszerelve.

IV. A pályázó folyamodása végén részletesen jelölje meg, mely évben, mennyi jutalomban részesült?

V. Mindenik pályázat a megelőző polgári évre vonatkozzék. Pályázat mellékletei.

1. A faiskola helyrajza és térmértéke.

A rajzon pontosan meg kell jelölni az összes faültetvényeket.

A jelt sorszámmal kell ellátni és a sorszám alatt megfelelő helyen meg kell nevezni a faültetvény minőségét, az évszámot melyben oltva és a melyben ültetve volt.

Ha a pályázó már megelőzőleg is folyamodott, a rajzon föltűnően jelölje meg az új ültetést vagy oltást.

3. Igazolvány arról, hogy az illető évben saját kezűleg legalább 50-et oltott és tanítványaival is legalább ugyanannyit oltott és azok az oltványok szabályszerűleg vannak kezelve.

4. Igazolvány arról, hogy saját oltványaiból legalább két éves oltványt az egyházközség papi mesteri kertjébe vagy más kertbe legalább 50-et át ültetett és azok rendes kezelés alatt jó állapotban vannak.

5. Igazolvány arról, hogy saját vagy tanítványai oltványaiból hányat és kinek adott vagy ajándékozott el, tehát a nemesített gyümölcsfa terjesztését milyen mértékben segítette elő.

¹ Olvasóink között bizonynal, sokan vannak, kiket ez a pályázat közelről érint s ezért szükségesnek tartottuk lapunkban is közzétenni. Szerkesztő.

6. Igazolvány arról, hogy iskolás gyermekeket vagy felnőtteket a saját vagy más kertjében az oltásban, gyümölcsfa kezelésben nyilvánosan oktatót és megtanított, s tanítványai a szerint gyakorolták az oltást és kezelést.

A 3-ik 4-ik pont alatti igazolványt az oltoványok számáról a községi előjáróság állítja ki. Az oltásról és oltoványok kezeléséről az állami gyümölcsészeti és kertészeti vándor tanár. A 6-ik pont alatt jelzett igazolványban pontosan meg kell jelölni az oktatás (előadás) évét, napját, helyét, a tanítványok számát, a tanítványok munkája felülvizsgálása idejét és az oltványok számát. Ezt az igazolványt két jelenvolt nagykorú férfi írja alá és adja ki esetről-esetre.

A 5-ik pont alatti igazolványt az illető vásárló vagy ajándékozott két tanú előtt állítja ki.

B) *Méhészeti jutalomért.*

1. Igazolvány arról, hogy legalább 15 méhcsaládja van és ebből 10 család szakszerűen kezelt kaptárokban van elhelyezve.

2. Igazolvány arról, hogy az illető évfolyamán a saját méhesében vagy más méhesben hány nyilvános oktatást tartott, azokon hányan vettek részt és azok közül névszerint kik, s összesen hányan kezdték meg a méhészetet?

3. Igazolvány arról, hogy az útmutatása szerint létesült méheseket hányszor és milyen alkalommal látogatta meg s mily eredménnyel.

4. Aki a méhészetrel irodalmilag is foglalkozik s közleményei jelentek meg a folyamodáshoz csatolja.

Az 1 pont alatti igazolványt vagy valamely méhészegyesületnek, vagy a kerület állami méhészeti szaktanítóival állíthatja ki.

A 2-ik pont alatti igazolványt a községi előjáróság saját pecsétjével ellátva állíthatja ki, esetleg az igazolást rávazetheti a pályázatra.

A 3-ik pont alatti igazolványt a meglátogatott méhesek tulajdonosai hitelesíthetik sajátkezü aláírásukkal.

A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának.
Kolozsvárt, 1915. november hó 11-én tartott üléséből.

Ferenc József
unitárius püspök.

Csifó Salamon
titkár helyett.

A gyermek szanatorium karácsonya. A háboru szerencsétlen beteg árvái részére épül Balatonszabadán egy 200 ágyas gyermekszanatorium. — Az intézet belső modern higiénikus berendezése érdekében fordul most gróf Zichy János kormányzó elnök oly kérelemmel a társadalomhoz, hogy szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonyfáját díszíti és gondoskodik anyai, apai szívének boldogságára, saját kisedének örömeről, gondoljon némi adománnyal azoknak árván és betegen maradt kisedeiről, akik életüket áldozták a Haza és mindannyiunk megvédéseért és akiknek megmentését tűzte feladatául a Zsófia Országos Gyermekszanatorium Egyesület.

Nagyobb alapítványok közvetlenül gróf Zichy János kormányzó elnökhöz (Budapest, VIII. Vas-utca 10.) intézhetők, míg adományokat elfogad a Zsófia Országos Gyermekszanatorium Egyesület (Budapest VIII. Stáhly-utca 15.) ahol gyűjtőívek is rendelkezésre állanak. Adományokat lapunk is elfogad.

Mézelő fák adományozása. Értesítjük egyesületünk tagjait, hogy a földművelésügyi minisztérium mézelő fák és cserjék termesztésére több helyen telepet rendezett be. Ezekről a telepekről évente, tavasszal és ősszel, a folyamodóknak díjmentesen osztanak ki mézelő fákat (hárs, akác, gyümölcsfák stb.)

Felkérjük tehát egyesületünk tagjait, hogy akik ilyen mézelő fákra igényt tartanak, egy levelező lapon az Erdélyrészi Méhész Egyesület elnökségéhez, Kolozsvár Mészáros u. 3 sz., 1916 év január hó végéig okvetlen jelentsék be, megjelölve azt, hogy milyen mézelő fára van szükségük.

A beérkezett kérvényeket az egyesület elnöksége fogja, a Miniszter Úr Önagyméltóságához, felterjeszteni.

Méz és méh értékesítés. Akinek eladó méze vagy eladó méhcsaládái vannak, szíveskedjék az árak és mennyiség megjelölése mellett egyesületünk elnökségének bejelenteni. A méz beküldéséhez saját költségünkön mézesbödönöket azonnal küldünk, a méhcsaládok eladását vagy vételét díjmentesen közvetítjük.

Propolisz. Ezt a sajátos anyagot úgy ismerjük, mint amelyet egyedül a méhek használnak repedések beföldözására s hasonló ragasztási célokra. Legújában azonban az orvosi tudomány kísérletezni kezdett a propoliszsal és arra az eredményre jutott, hogy a sebkezeléshez igen kitünő szer. Közönséges tiszta vazelinnel jól összefőzik és bekenik vele a nyílt sebet. A seben finom szige-

telő réteget alkot ez a kenőcs s minthogy sem levegőt, sem idegen anyagokat nem enged a sebhez jutni, kizárja a fejtőzés veszedelmét. Előállítására házilag is könnyű és kisebb vágott sebek gyors begyógyulását — fertőzés, kelés nélkül — lehetővé teszi. Falu helyen különösen hasznát lehet venni s jótékonyan helyettesíthetné a veszedelmes mézpor, pókháló, növénylevelek stb. tudatlan alkalmazását!

Büntetés méhek mérgezéseért. Érdekes mérgezési eset történt a nyáron, Németországban. Lukács gazda méheit háborgatták a szomszéd tolvajtermészetű méhei és hiába figyelmeztette, hogy nézzen utána méheinek és segítsen a rablást megszüntetni. Végül is megfenyegette a szomszédot, hogy megmérgezi rabló jóságait. A szót tett követte: Lukács arzént vegyített össze vízzel és mézzel, melytől a szomszéd torkos méhei halomra pusztultak.

A dolognak súlyos következménye lett. A káros szomszéd beperelte Lukács gazdát, kit a bíróság 6 heti börtönre és 80 korona pénzbírságra ítelt.

A becsapott méz tolvaj. Az egér, a harkály, cinke mellett a méhészt téli ellenségei közé sorozhatjuk a mézreéhes, enyveskező embert is. Különösen a kissé félreesőbb méhesek vannak kitéve a kirablás veszedelmének. Erre vonatkozó érdekes esetet hallottam egy méhésztől.

Egy reggel szomorúan tapasztalta, hogy méhesében avatatlan kezek garázdálkodtak s kertje végében meg is találta a havon megdermedt méheit, az üres kaptárral. Az üres kaptárt visszavitte a méhesbe és jól megrakva kövel és téglával a többi közé állította. Este pedig a korcsmában örvendező arccal ujságotlta, hogy szerencsére a tolvaj leggazdagabb családjára nem akadt rá.

A csalétek ki volt téve és a tolvaj lépre ment. Néhány nap múlva a lesben álló méhészt, éppen abban a pillanatban fogta nyakon a hivatlan mézkóstolót, mikor a téglával-kövel megrakott kaptár elszállításán fáradozott.

A viasz és a mummia. Tudjuk, hogy — maí tudásunk látókörét tekintve — a világ első méhészei az egyiptomiak voltak. A méhésztettel nemcsak a méz élvezése szempontjából foglalkoztak, hanem azért is, mert a viaszra szükségük volt. Az áldozásoknál használt gyertyák készítésénél viaszat alkalmaztak. Továbbá fejlett viasz festészetük is volt. Újabban azonban a viasz felhasználásának igen érdekes esetével találkoztak a tudósok, kik a régi egyiptomi

sírok felkutatásával foglalkoznak. Rájöttek, hogy az egyiptomiak a halott szemét, orrát, fülét és száját viasszal vonták be, hogy a pusztulástól megóvják.

Rokkant katonák karácsonyfája. A tanfolyamokat hallgató katonák részére két karácsonyfát állított Egyesületünk lelkes vezetősége. Dr. Balázs Ferenc főtítkárunk és Donáth Aladár méhész tanár, a tanfolyamok vezető tanárai, közvetlen érzésű, meleg hangú szavakban szólottak az egybegyűlt kis sereghez. Györfi István teológiai tanár imádkozott.

Meghatott arcú emberek jöttek sorba, hogy átvegyék az Egyesület ajándékát: 3 drb. mákos-diós kalácsot, 20 drb. cigarettát és egy decí likört. 150 sebhelyekkel díszített, hős katonánknak szerzett egyesületünk örömet. Istennek áldása legyen nemes gondolkodású vezetőin.

Nem mulaszthatom el, azonban, hogy Balázs főtítkár Úrnak és kedves családjának, nyilvánosan köszönetet ne mondjak, azok után, amiket e kis ünnepélyen tapasztaltam. A maga ajándékozta karácsonyfákat, a család díszítette és napokon át fáradozott, hogy az ajándékok szépen becsomagolva, kikészítve várják a kiosztás pillanatát; szorgalmas kezek készítették a liköröket és az elajándékozott 2700 drb. cigarettát is.

Az ünnepély vendégei voltak: Waksmann alezredes, Tománoczy százados, Mihalovits hadnagy, Némedy Máv. főellenőr és Kádár Elemér Máv. főellenőr.

Az egyesületet Zsögön Rácz Mihály pénztáros, Dr. Balázs Ferenc főtítkár és Györfi István szerkesztő képviselték.

Helyre igazítás. Mult havi számunkban Stief Ottó által fordított „A valódi Mész“ c. közleményünk elejére négy bekezdés, egy más szak-cikkből tévesen nyomtatott bele; 22 sor, tehát, nem tartozik e szak cikkhez „A valódi mész“ c. cikk folytatása így kezdődik „Kneipp következőképpen ír:“ stb.

Szerkesztő postája.

Ez a rovat lenne tulajdonképpen a méhészek találkozási helye.

Akinek kérdezni valója van az ír a szerkesztőnek, ki a kérdést — föltéve, ha általános érdekű — közreadja és következő alkalommal a beérkezett feleleteket nyilvánosságra hozza. A tapasztalatokat, melyeknek pedig a méhészetben oly lényeges szerepe van, csak így lehetséges közvetlenül, valamennyiünk épülésére hasznosítanunk.

Első kérdésképpen, míg újabbak érkezének, gondolkozhatnánk azon, hogy „Mennyiben és mily esetekben szükséges a méheknél téli mentésikíséret? Előnyös-e avagy káros; szükséges-e egyáltalán vagy ellehetünk nélküle?“

==== Tájékozásul: ====

Hirdetéseket jutányos árban vesz fel az Erdélyrészi Méhész-Egyesület szaklapja, a „*Méhészeti Közlöny*“. Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcenti-méter) 20 kor., féloldal 10 kor., negyedoldal 5 kor. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal, egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. — Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések Balázs Ferenc dr. főtítkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám, a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők. Szerkesztőség: Pap-utca 6 sz. — Cikkeink átvétele csak a forrás („*Méhészeti Közlöny*“) tüzetes megjelölésével van megengedve. —
==== A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség. ====

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszköszükségleteinket, ugy-szintén a többi méhészeti kellékeket a szigo-ruan szolid, jóhírnevű és már 31 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénll
Budapest, I., Attila-utca 91. sz. szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó, az 1916. évre szóló főarjegyzéke méhészeti utmutatóval együtt szivesen ingyen és bér-
* * * * * mentve küldeték. * * * * *

Az erdélyrészi Méhész- Egyesület elnökségénél

a míg a készlet tart, az alábbi méhészeti áruk rendelhetők meg: Háromsoros és négy-soros országos méretű kaptár, átmeneti kasládával, nap-viaszolvasztó, seprő garat, kerettartó láda. „Erdély Méhészetiének története“ című könyv ára 1 K. 20 f. „A méz ápológiája“ ára 1 K. 20 f., melynek elküldetéséről azonnal gondoskodva lesz. A megrendelések dr. Balázs Ferenc egyesületi főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a leg-tartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, minden-nemű méhészeti esz-közöket raktáron tartok s a legjutá-nyosabb áron készi-tek, ugyszintén leg-jobb fajta gyümölcs-szedöket is. Pontos :-: kiszolgálás! :-:

Sajler József bádogos,
Kolozsvár, Erzsébet-út.

Reményik L. és Fiai utódai vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára az alább felsorolt méhészeti eszközöket tartjuk raktáron: keretfogó csiszolt, horonytisztító, méhészkes, sejt fedelező kés, fenék tisztító, permetező, herefogó, füstölő készülék, méhész-sapka, méhész-keztyü, és Hannemann rács.

Sürgöncim: Reményik utódai. Telefon 84.